REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 251. Braşov, Miercuri 14 (27) Noemvrie 1907.

## Afacerea de imunitate Vaida.

Azi mâne va fi pus la ordinea zilei în camera ungară raportul comisiunei de imunitate în cunoscuta şi mult ventilata afacere a deputatului Vaida. Deci, dacă nu cumva se va ivi vr'o piedecă în aceste zile de obstrucţiune şi de tot felul de incurcături, ni se va oferi spactacolul rar al unei generozităţi neobicinuite şi neaşteptate, după care puternicii zilei din camera ungară vor recunoaşte *ceteris paribus*, că se poate să fie violată imunitatea unui deputat şi dacă acesta este „valah" cu aspiraţiuni naţionaliste, şi dacă cei ce au violat'o fac parte din „naţiunea domnitoare şi alcătuitoare de stat".

Le-a trebuit timp îndelungat celor dela guvern şi din majoritate până ce s'ajungă a recunoaşte aceasta, mai mult de silă decât de voie bună; a trebuit să atârne afacerea Vaida ca sabia lui Democle peste o jumătate de an asupra capetelor deputaţilor români naţionalişti din cameră, şi aceştia să încerce de o sută de ori a ventila chestiunea cu conducătorii partidelor coaliate; au trebuit să se pună în scenă convorbirile senzaţionale din foişorul camerei pe tema de înfrăţire a celor două neamuri; a trebuit în fine să vină marele poet norvegian să amintească în enunciaţiunile sale, că se întâmplă chiar ca deputaţi nemaghiari să fie împiedecaţi în esercitarea mandatului lor de curentul violen de maghiarizare: au trebuit să se 'ntâmple toate acestea, pentru ca *post tot discrimina rerum* comisiunea de imunitate, însărcinată încă de astă primăvară cu cercetarea cazului Vaida, să se milostivească a prezenta cel puţin la finele lui Noemvrie raportul ei.

Nu vom mai examina prin ce minune comisiunea de imunitate a camerei ungare a ajuns la eroica hotărîre de a-şi lua inima în dinţi şi a recunoaşte, că, da, s'a violat imunitatea deputatului român în chestiune, ci vom apreţia cazul acesta din alte puncte de vedere, cari ne privesc ceva mai de aproape.

Nimic nu ne poate arăta în lumină mai clară situaţiunea excepţională în care ne aflăm nu numai faţă cu adversarii neamului nostru, ci şi faţă cu organizaţia noastră proprie interioară,—dacă mai putem vorbi de aşa ceva — decât cazul Vaida cu toate peripeţiile lui.

Era în toiul luptei parlamentare, anunţată cu atâta sgomot şi pornită împotriva proiectelor de lege şcolare, când a esplodat bomba, a doua zi după ce deputatul Vaida şi-a ţinut lunga sa vorbire contra acelui proiect de lege, vorbire ce s'a privită ca un început de obstrucţiune al deputaţilor naţionalişti.

Dacă a lipsit dela început ceea ce nu era permis să lipsească: buna chibzuire, şi stabilirea în înţelegere a planului de bătălie, apoi după erupţiunea viforului de indignare, ce s'a deslănţuit asupra capului deputatului Vaida, în urma apariţiei poeziilor cu pricina în ziarul camerei, a cuprins o adevărată spaimă şirurile consoţilor săi deputaţi români şi ia zăpăcit cu totul în ce privea atitudinea ce trebuia să o observe, neconfundând nici un moment persoana cu cauza şi isbucnirile contrarilor cu chestiunile principiare.

Astfel numai s'a putut întâmpla necredibilul, că şi deputaţii români, soţi ai lui Vaida, au sprijinit acea erupţiune de mânie contra acestuia prin alăturarea lor la blamul ce i l'a votat majoritatea, care nici în cazul când ar fi comis cea mai mare stângăcie n'ar fi putut să fie justificată.

Din momentul acesta par' că deputaţii români şi-au perdut cu totul orientarea, ear diapasonul mândrei opoziţiuni, ce-o înauguraseră a scăzut cu încetul şi a degenerat până la cunoscuta propunere scandaloasă de acomodare, ce a făcut'o unul din ei, de sigur că nu în urma unei înţelegeri prealabile cu toţi soţii săi, în desbaterea pe paragrafi a proiectului de lege şcolar.

In urma aceasta celor din majoritate fireşte le-a crescut creasta şi mai mult, şi, cu toate că deputaţii români şi-au văzut greşala şi au încercat să-o îndrepteze, ei n'au mai fost în stare să evite scandalul, ce s'a petrecut când soţul lor anatemizat a încercat să'şi reocupe locul după câtva timp în cameră.

Nu-i de lipsă să mai reedităm tristele şi umilitoarele detaiuri ale evenimentelor. Drept corectiv a urmat interpelaţia în chestiunea violării de fapt a imunităţii deputatului Vaida—în absenţa acestuia din cameră, care, cum vedem, a durat câteva luni până ce comisiunea de imunitate avù graţiozitatea de a veni *totuşi* odată cu raportul său.

Condiţia tacită ca să se facă şi atâta măcar, aşa întârziat, ca din graţie ori milă, a fost să domnească linişte *întra muros et extra*; iar îndrăsneala foilor adversare a mers până acolo, încât au prezentat lucrul aşa, că ar fi trebuit să vină „popa agitator dela Sişeşti" şi să dea coate cu agitatorul cel mare „patriotic" Ugron, pentru ca să fie cu putinţă a se face o rezolvare liniştită, p'aci încolo, a afacerei Vaida.

Mulţi au aşteptat să vină alegătorii deputatului, pe nedrept şi fără moti vlegal excomunicat, şi să reclame, faţă cu dieta, dreptul lor de a pretinde ca să-şi împlinească mandatul ce i l'au dat şi să urgiteze datoria dietei de a-l respecta şi a nu împiedeca exercitarea lui. Nimic însă nu s'a mişcat.

Acum după ce deputaţii naţionalişti vor desfăşura că nu-s mulţumiţi cu concluziunile raportului comisiunei de imunitate şi după ce vor fi *more solito* majorizaţi şi se va trece la ordinea zilei, se vor trezi poate şi alegătorii lui Vaida, când îl vor vedea reocupându-şi iaraşi locul cu smerenia ce i-o dictează împrejurările, dar mai cu samă neajunsurile organizaţiei mult bucinatului „partid naţional."

Invăţătura?

Că aşa nu mai poate merge nici sub egida activităţii de moda nouă— şi că oamenii noştri trebue odată să se gândească mai serios la viitor.

---

**Lueger şi catolicismul la universităţi.** Săptămâna trecută s'a ţinut în Viena, mai multe zile, congresul catolicilor austriaci, la care au luat parte catolicii tuturor naţiunilor. La acest congres, primarul Lueger, a ţinut în două rânduri câte un discurs, care a stârnit multă zarvă. Vorbind de progresele catolicismului în Austria, a constatat cele mai frumoase rezultate, dar, spunea, catolicii mai au o mare datorinţă: reîntroducerea spiritului catolic în ştiinţe. In scopul acesta, arătase cum la universitate şapte din opt profesori nou numiţi sunt ovrei, şi cum »lumina trebue să porneescă cu luptă învingătoare« pentru recucerirea »celei mai scumpe comori.« In altă vorbire îndemna şi mai energic la asta, »căci universităţile trebue să ajungă iarăşi în puterea acelora fără de cari în toată lumea nu este ştiinţă.« S'a plâns că la universităţi se învaţă numai chefu! şi jocul de cărţi, şi că autoritatea a dispărut în aşa măsură, de profesorii, trebue să salute pe elevi şi nu mai poţi întra în universitate fără baston. Speră de a putea avea în curând universitate catolică, a cărei sfinţire s'o facă însuşi Papa. Trebue recucerite toate universităţile fondate de biserica catolică dar perdute pe urmă.

Acestor cuvântări, unii dintre profesorii universitari au dat răspuns aspru în publicitate, protestând ca învăţământul public din Austria să fie monopolizat de creştin-sociali. Partidele liberale asemenea au protestat în contra acestor tendinţe »înjositoare« şi acuze nedrepte. Lueger a răspuns profesorilor în scrisori particulare, fiecăruia în parte. »El nu este în contra propagandei şi cercetărilor libere în ştiinţă, dar spargerea capurilor nu e nici una din aceste două. Apoi nu poate dori nici decum, ca universităţile să fie lăcaşuri de revoluţie, cosmopolitism şi necredinţă. Toc-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

## Zaharie Bârsanu şi trupa lui.

(Fine.)

Cunoaştem obiceiul practicat până acum, de a lăuda orice în ruptul capului, şi cunoaştem chiar obiceiul celor supuşi la critică, de a primi bucuros numai lauda. Ţinem deci să ne abatem puţin, stăruind asupra îndemnurilor noastre. Nu ne conduc motive personale în apreciarea lui Z. Bârsanu, şi a celorlalţi pe cari îi avem prietini, nici critică *à tout prix* nu vrem să facem. Aspri nu vom fi, însă oricine cunoaşte nizinţele noastre în timpul din urmă, în toate direcţiile, va fi aflat desigur o necontenită tendinţă spre o critică justă, cu consideraţie faţă de împrejurări, cu pătrundere în *materie*, şi mai cu seamă împarţială. Aşa cum s'a făcut până acum — laude cu ridicata, fără proporţie — nu mai poate merge. Nu mai poate merge, fiindcă, să fim sinceri, sistemul elogiilor îl cultivăm cu deosebire în publicitate, — pe socoteala *ne*publicităţii. Noi între noi, nu prea suntem lăudători, nici prea cruţători, de ce să exagerăm cu astea în publicitate? Asta va rezulta numai o desechilibrare, o ipocrizie, o confuzie, operaţii fictive şi în definitiv o derută, pe care va simţi-o pe urmă cel ce primeşte ca şi cel ce dă, deopotrivă.

Apoi o mică întâmpinare. Foiletoanelor acestora se aduce adesea învinurea: vezi,despre cutare şi cutare lucru de nimica în ce termini de superlativ se scrie în alte ziare, iar prestaţiile mai de valoare cât sunt aci luate de sever; cine ceteşte aceste două feluri de dare de samă va crede mai pre sus lucrul de nimica, lucrurilor de valoare... E ciudat dar trebue să răspundem la aceasta învinuire fiindcă se aduce unui curent nu numai unei persoane: cetitorul intelgient trebue să facă uriaşă deosebire între o recenziune iscălită şi una neiscălită, anonimă. Raportul e acelaş ca între metrul fixat de autoritatea publică şi metrul şătrarilor dela ţeară.

Iar acum să ne apucăm cu conştiinţa liniştită.

Cerând o trupă bună şi completă în partea de forţă a articolului precedent, cetitorii la cari am răspuns mai la deal, vor găsi în asta iarăşi o bagatelizare — pentru Z. Bârsanu şi trupa lui. Să fixăm deci din capul locului punctul nostru de vedere, în aceasta chestie.

Lui Zaharie Bârsanu îi suntem datori cu nemăsurată mulţămită pentru îndrăzneala ce a avut de a înterprinde *turnee*, şi de a face astfel ca realizarea practică a străduinţelor şi jertfelor noastre pentru teatru să grăbească cu câţiva ani buni. A făcut chiar mai mult. O bună vreme era sufletul diletanţilor noşri din Sibiiu. Şi nu uitaţi, *aproape toate piesele ce le joacă le-a tradus şi localizat el.* Singur compune repertorul, şi joacă aproape singur. Pentru aceste osteneli ale lui şi pentru talentul lui real, îl numiserăm cu alt prilej, »părintele teatrului românesc.« Ne mai dăm seama şi de uriaşele neajunsuri, ce are de învins, dar — fiindcă teatrul întreg nu poate fi identificat cu una sau două persoane! — toate astea nu ne pot opri de a susţinea părerea din articolul trecut: ori un teatru bun ori nimic! Asta o zice acum critica, şi publicul poate va protesta, însă n'are să ne supere protestul dela moment. In curând însuşi publicul va fi acela care va *esecuta*, aceasta alternativă. Căci, artificial, puţină vreme se poate susţinea un entuziasm. Odată şi de două ori, — fanaticii chiar de cinci ori, — bucuros jertfeşti în vederea unui scop. Dar când acel scop este prea îndepărtat, publicul se va gândi la prezent, şi va zice şi el: »dracu s'o iee *datorinţă naţională*, dacă n'am nici un folos de ea, sau cel puţin nădejde bună!« Şi va avea dreptate.

Netăgăduit, teatrul nostru este la începutul începuturilor. El sufere de o grămadă de neajunsuri. Cauzele le-am înşirat în fugă, în articolul trecut. (Asta e critica adevărată: a înşira cauzele.) Bine înţeles, pentru ele nu Zaharie Bârsanu e vinovat. Trebue s'o recunoaştem însă sincer: calităţile prestaţiilor lui şi a trupei sale nu ne pot face să uităm acele neajunsuri. Avem o alternativă şi aci. *Ori avem un repertoriu clasic, piese de neîntrecută valoare literară, şi atunci iertăm bucuros un joc incomplet pe o scenă serăcăcioasă — ori avem un joc admirabil şi atunci se pot ierta inferiorităţile sceneriei şi a pieselor.* Chiar şi în acest înţeles însă rămâne alternativa dela început: ori un teatru bun, ori nimica.

Teatrul nostru, aşa cum e acum, şi cum l'am arătat, hotărât că nu e bun. E foarte modest şi foarte incomplet. Avem însă, după cum se va arăta mai la vale, începuturi foarte frumoase, ce ne zimbesc cu speranţe dulci, *dar acestea sunt numai în o parte.* Chestia deci trebue pusă mai mult aşa: *să trecem repede peste neajunsuri, să-l avem repede acel teatru bun!*

Neajunsul cel mai mare este lipsa de piese, cari, fie şi mai slăbuţe, au un *interes particular* pentru noi. Cum am mai zis în alt loc, publicului nostru, înaintat în gusturi nu se mai pot da lucruri de început — în piese şi în montare (scenărie, deopotrivă. Va trebui deci să ne gândim în rândul întâi la partea aceasta a chestiei, dacă vrem să ajungem la ceva. La partea cealaltă, — recrutarea actorilor — vom avea să ne gândim tot aşa de mult.

Lăsăm pe altădată partea cea dintâi şi remânem mai stăruitor la partea a doua: recrutarea actorilor. E vorba de numărul lor, în aceiaş măsură ca de calitatea lor. In o privinţă ca în cealaltă: n'avem actori! Singurii cari se pot numi astfel sunt

mai apărarea libertăţii în contra »forţei brutale şi a crimelor vulgare« o are în vedere şi el, şi o aşteaptă dela profesori.«

Chestia a stârnit valuri mai largi. In parlament s'a adresat o interpelaţie cătră ministrul de culte *Marchett*. Ministrul a făgăduit să ia toate măsurile pentru ca idealele mai înalte ale ştiinţei să fie păstrate neatinse. Intoleranţa acatolicilor o condamnă şi el. — Fostul ministru de instrucţie, contele *Thun* a aprobat atitudinea lui Lueger.

Drept rezolvare a chestiei, ne putem aştepta la o nouă răfuială studenţească, sub conducerea profesorilor, mâne-poimâne.

---

**România şi Bulgaria.** Dr. Stancef, ministrul de externe, în discursul său ţinut în Sobranie, cu privire la relaţiunile cu România, a zis: »Mă bucur a vă putea comunica că relaţiunile dintre România şi Bulgaria sunt bune şi amicale. In aceasta privinţă putem spune, că nu e departe ziua în care se va regula chestiunea graniţei, aşa încât comunicaţiunile noastre să fie de folos pentru ambele ţări.

---

**Monopolul cârciumelor în România.** In nrul 237 din 8 Nov. n. al foaiei noastre am adus în resumat proiectul guvernului român, privitor la monopolul cârciumelor, prezentat şi desbătut de către comisia parlamentară. Acest proiect a produs o mare agitaţie între comercianţii de beuturi din România. Duminecă s'a ţinut în Bucureşti o mare întrunire a acestor comercianţi, la care s'a decis a prezenta ministrului de finanţe un memoriu, prin care se arată relele, ce aduce amintitul proiect şi cum proiectul, dacă va deveni lege, loveşte în comerciul întregei ţări. In urma acestei mişcări ministrul de finanţe al României a întrodus unele modificări în proiectul de lege al monopolului cârciumelor. Aceste modificări sunt după ziarul »Viitorul« următoarele:

In comunele urbane, vânzarea vinului şi a berei, va fi cu desăvârşire liberă şi nu se va limita decât numărul stabilimentelor în care se vor vinde beuturi alcoolice propriu zise. Toate constatările de delicte şi pedepse lăsate în sarcina comisarilor de poliţie se deferă justiţiei. In comunele rurale, cârciumele nu vor mai fi încredinţate unor funcţionari numiţi de comitetul cârciumelor, ci vor fi date prin licitaţie publică. In schimb, cârciumele vor fi puse sub supravegherea unui comitet compus din: Primar, Medicul plăşei, Inspectorul agricol şi proprietarul, dacă îşi cultivă singur moşia. Acest comitet va avea în special însărcinarea să reguleze ca cârciumarul să nu vândă decât beuturile de calitate bună şi să se respecte toate prescripţiunile prevăzute în lege pentru combaterea alcoolismului.

Din statisticile întocmite de Ministerul de finanţe, rezultă că sunt astăzi în România 13800 de cârciumari. Prin proiectul de lege al d-lui Costinescu. numărul cârciumarilor se va reduce la 8000. De oarece însă 4—5000 de cârciumari sunt străini, se poate vedea că toţi cârciumarii români îşi pot continua comerciul.

---

# Din Săcuime.

— în Noembre 1907,

Dintre cele 3 comitate din Săcuime — Odorhei, Treiscaune şi Ciuc — cest din urmă adăposteşte în sânul său mulţi Români, peste 22,000 suflete, aproape toţi de confesiunea gr. cat. Sunt număroşi pe la periferiile dispre răsărit şi nord mai ales în ţinutul Giurgeului, unde se află 7 comune româneşti compacte: Varvez, Sărmaş, Bilbor, Corbu, Tulgheş, Bicaz şi Vasláb, cari toate sunt de-o formaţiune mai nouă, cam de prin veacurile XVII—XVIII.

Ţinutul Giurgeu formează un platou de toată frumseţa, strătăiat la mijloc de alvia Murăşului, fătul acestui ţinut, împrejmuit la răsărit de şirul Carpaţilor, prin a căror crânguri şi văi prăpăstioase se ascund comunele mai sus înşirate, printre cari şi vestitul Borsec, la vest mezuina o formează munţii Gurghiului, cari la o distanţă variantă de 10—20 km. se întind paralel cu Carpaţii.

Pe platoul Giurgeului se află 9 comune săcueşti vechi, de-o potrivă puternice în avuţie şi mărime, cu şcoli admirabile şi biserici grandioase. (In apropierea acestora, la poalele muntelui numit »Cocoşăl« stă isolată şi se luptă mai bine de 2 veacuri cu rolul cel turbat al oceanului, comuna Vasláb şi încă până astăzi cu succes). Pe vremuri comunele acestea au fost proprietarele esclusive ale ţinutului Giurgeu, cu timpul însă a mai trecut câte-o părticică la comunele enumărate mai sus.

Români s'au aflat şi se află şi astăzi prin comunele săcueşti din acest ţinut, numai cât şi-au pierdut limba şi portul. Aşa după revista »Geneologiai Füzetek« din August 1907 Nr. 8 se aflau Români în comuna săcuiască Alfalău şi pe la 1616 şi încă nu numai iobagi sau incvilini, ci şi militari liberi d. e. Illies György pedestraş, Nagy Stoica iobagi, Oláh Péter puşcaş etc.

După statistica Românilor din Transilvania din anul 1750 tot în Alfalău se aflau 286 suflete române aparţinând parohiei Vasláb din arhidiaconatul Szepviz, cari pe acestea vremuri se plângeau contra proprietarilor de atunci, din causă, că aceştia le-au stricat cimiterul avut şi l'au arat, aşa că erau siliţi a plăti pentru locul unui mormânt în fiecare caz câte o oaie sau berbece...

Astăzi Alfalău numără la 6500 suflete, între cari 549 sunt gr. cat., peste 100 familii. E o comună compactă şi avută. După asecurările primite dela un comerciant fruntaş, are la 40.000 jughere pădure de brad. Pe lângă şcolile elementare mai are şi o şcoală agronomică cu 3 clase susţinute de comună, care printre altele dă stipendii la toţi elevii, cari cercetează cursurile agronomice. Românii din ţinut încă s'au bucurat până în present de acest favor.

Românii alfaleni şi-au edificat biserică de piatră în 1850, case parohiale bune în 1879, au avut şi şcoală proprie până la 1871, de atunci încoace edificiul scolastic se foloseşte de locuinţă cantorală.

In parochia aceasta s'a ţinut la 22 Octomvrie a. c. *primul* sinod protopopesc, la care au luat parte preoţimea districtuală aproape în număr complet. In cursul serviciului divin celebrat de protopopul cu asistenţa a 2 preoţi, a predicat preotul din Ciuc-Sân-Domokos, D. Solnaj, invitând poporul număros prezent cu aceasta ocazia să ţină morţiş la legea strămoşească. A urmat apoi deschiderea şedinţei prin presidiu, care şi-a cetit raportul îndatinat. din care relevez următoarele:

Primul preot al Alfalenilor a fost popa Sandu pe la 1760 (vezi şematismul din 1900 pag. 337) acestuia i-a urmat Ioan Popoviciu până la 1828, apoi până la 1873 a funcţionat George Ciobotariu, care cu mâna proprie a scris pe cartea »Mărgăritare« tipărită în oraşul Bucureşti la anul dela naşterea lui Christos 1746 următoarele cuvinte cu litere cirile: *»Să se ştie cumcă acest Mărgăritar iaste al meu Ciobotar George, cinstit de tatăl meu pentru vecinica lui pomenire încă fiind copil la şcoală în Simiclăuş, la un dascăl din Moldova. Scris'am eu mai înainte numitul C G., paroch în Alfalău. Anul 1837, 15 7-brie«.*

Acest dascăl a putut fi sau Porfirie din Moldova, care pe la anul 1824 învăţa în Sâmiclăuşul Giurgeului *»pe o limbă românească să se pomenească«*, sau »Ioan Filip Dascăl«, cari amândoi şi-au scris numele în acel mărgăritar.

Dela 1874—1890 a funcţionat Ioan Solnaj dela Casonul mare, care şi-a tras originea din comuna Şona din ţinutul Făgăraşului, descendent al vestitei familii Bucur. Acestuia i a urmat până la 21 Noemvrie 1901 Avram Vlad, apoi până la 2 Faur 1902 ca administrator interimal Vasile Urzică, parochul din Varviz, în fine apoi actualul Iuliu Băieş, care acuma de 6 ani conduce această parochie cu mult zel apostolic.

Intre cele 8 puncte program ale şedinţei sinodale, mai marcant a fost acela în care avea să se aducă deciziune referitor la soartea şcoalelor din Giurgeu. Sinodul însă a fost de acord ca chestia aceasta să se transpună senatului şcolastic eparhial în a căruia cadre cade.

Altcum în privinţa şcoalelor stăm rău de tot, fiindcă la noi nu e vorba numai să susţinem ce am avut până în prezent, ci e de lipsă să se facă şcoli nouă, fiind că astăzi nici 20% din pruncii obligaţi nu frecuentează şcoala. Aşa d. e. în Varviz e de lipsă să se facă încă 4 şcoli şi încă în diferite puncte ale acestei parohii împrăştiate. Va să zică câte şcoli, atâtea edificii şcolastice, în parochiile din Bacaz cel puţin 8 şcoale, şi aşa mai departe în toate parohiele din protopopiat.

E lucru firesc, că dacă senatele şcolastice parohiale, şi acuma când au numai câte o şcoală, sunt necesitate să recurgă la ajutor de stat, vorba fiind de ridicarea salarelor docentale, când va fi a se aduce un decis în ce priveşte înmulţirea şcoalelor, chestia se va resolva de sine şi încă în mod negativ. Şi dacă vom ajunge din necesitate imperativă la acest punct, oare mai are înţeles să ne mai susţinem şcolile, ce biată le-am avut până acum?

*Vasiliu Urzica,*
parohul Varvizului.

---

**»Visoki Sabore«.** Aceasta însemnează in limba croată »Onorată adunare« (cameră). De săptămâni de zile — scrie »Gr. Oest.« — răsună parlamentul ungar numai de *»Visoki Sabore«* şi de vorbirile croate ce urmează, şi cari par a nu mai avea sfârşit. De săptămâni de zile nu se mai aude în parlamentul faimosului »stat naţional" mai de loc vorbiri maghiare. In fiecare şedinţă se ridică cinci, zece, douăzeci de Croaţi unul după altul la cuvânt şi-şi aduc înainte obiecţiunile, plângerile şi dorinţele lor în limba sonoră croată. Mândra dietă ungară a devenit un astfel de *Sabor* slavic, cum parlamentul austriac n'a fost niciodată. Işi poate omul închipui cum sunt dispuşi Pişta şi Bandi. Ei îşi ies aproape zilnic din pepene şi vatămă drept, lege şi regulament, numai ca să nu fie siliţi a asculta acel urgisit »Visoki Sabore«. Şi reprezentanţii celor *două* milioane de Croaţi stau să ducă aproape la absurd *Saborul* maghiar...

---

**O mustrare.** Numai de curând vestitul prof. german *Delbrück* a publicat în »Preussische Jahrbücher«, un articol în care mustră pe Saşii ardeleni din pricina atitudinei lor politice. Vede cu părere de rău că Saşii se izolează cu totul de celelalte naţionalităţi şi de un şir de ani încoace n'a rostit nici unul din ei măcar un cuvânt pentru cauza naţionalităţilor. Din contră la fiecare ocaziune ei se fălesc că sunt aliaţii Maghiarilor. »Cu-o astfel de atitudine«, zice Delbrück, »Saşii ardeleni îşi compromit tot viitorul«.

---

# STIRILE ZILEI.

— 13 Noemvrie v.

**Ultima situaţiune a Băncei Naţionale a României,** s'a încheiet pe ziua de 18 Noemvrie c., cu următoarele cifre: Rezerva metalică de aur a fost de 100 milioane şi jumătate, rezerva tratelor de aur de 41 milioane, în total aproape 142 milioane, contra a 121 milioane rezervele aurului din anul trecut aceiaşi epocă; argintul şi monedele diverse au scăzut la 438 de mii de lei contra a 620 de mii la cât se cifrase anul trecut; biletele de bancă puse în circulaţiune reprezintă suma de 316 milioane, contra a 273 milioane, valoarea monedei fiduciară pusă în circulaţie anul trecut la această epocă.

**Constatări juste.** Un prieten al ziarului nostru ne comunică următoarele: Călătorind nu de mult pe linia ferată Buda-Pesta-Cluj-Braşov, la una din staţiunile acestei linii s'a scoborât din tren un protopop român, care — probabil — venise să facă o visitaţiune canonică prin acele părţi. La gară a fost întâmpinat de un venerabil preot român, care, deschizându-se uşa vagonului, a luat în primire insuşi geamantanele d-lui protopop, ducându-le la căruţa din apropiere. Reîntorcându-se apoi din nou la vagon, protopopul i-a dat preotului, cu un gest de stăpân, să-i ducă până la căruţă şi un pled. Toţi călătorii, în majoritate străini, din vagonul, în care călătorise d-l protopop, s'au scandalizat de purtarea acestei feţe bisericeşti, făcând haz pe conta bătrânului preot cu barbă

---

dnul şi d-na Bârsanu. »Societatea« nu va face mari isprăvi cu bursierii ei şi dacă nu vor răsări actori noi pe neaşteptate, din tufă, (credinţa mea este că tufa asta vor fi clasele mai de jos!) în adevăr va fi foarte încomplet teatrul nostru. Cauza e în mare parte, lipsa de şcoală practică, unde să crească aceşti actori: nu se joacă destul la noi. (In aceasta direcţie şi-ar găsi justificarea diletantismul). Apoi ne dăm seama, cu toată îngrijorarea, încă de pe acum, că dacă vom creşte chiar actori buni, aceştia totdeauna vor fi ademeniţi de-a trece pe binele mai glorioase din România. *Şi, deocamdată n'avem nădejdi deosebite — ceea ce ne îngrijeşte mai vârtos.*

Lăsăm şi asta pe altă dată şi ne ocupăm mai cu dinadins cu cei puţini pe cari îi avem. Cele spuse până aci, sunt urmarea titulei: »şi trupa lui«. Dar, sub pretextul trupei ne-am ocupat cu multe de toate — e vremea să revenim şi la partea cea mai însemnată în titulă, la

*Zaharie Bârsanu.* Insuşirea de frunte a lui, ce ne surprinde ales când ne gândim la un început de teatru, este eleganţa jocului său. Bârsanu e un actor de elită. N'are apucăturile actorului de provincie: exagerarea în direcţia comică ca şi în cea tragică. Jocul lui e neted, e cumpătat, cu măsură, în scenele patetice — cele de forţă ale lui — ca şi în cele comice. In sfârşit se observă foarte şi în joc firea scriitorului distins, delicat, simţitor. In o vreme Bârsanu îşi făcea specialitatea din tragedii şi de atunci s'a crezut că el este un tragedian per excellentiam. Mi se pare. credinţa generală o avea şi el. Acest esclusivism însă nici decât nu e îndreptăţit. Adevărat, temperamentul lui patetic, este foarte bun şi foarte hotărît în tragedii — cu deosebire în tragediile antice, eroice, — dar acest temperament nu e cu totul natural, ci format în parte în şcoala declamatorică, al cărei aderent este Bârsanu. O foarte frumoasă înţelegere dovedise şi pentru pateticul său, chiar în Don Piedro: o dă înăbuşit, cel mult ţişnind, durerea, pasiunea mare, iar nu strigător, cu artificiale revolte sufleteşti. Insă nu trebue să se forţeze dinadins numai în o direcţie talentul, ori cât statura, glasul şi alte calităţi externe, parcă-l ţin legat în acea direcţie. In jocul lui Bârsanu, adesa am observat câteva mişcări, accente şi situaţii, cari denotă *temperamentul burlesc* mai presus de orice îndoială. Adică, mai presus de orice — sforţare. O să vedeţi de ce. Bârsanu, în comedii face pe comicul de salon — chiar şi când nu ar trebui să fie actor de elită. Am impresia, că îi este greu a face pe ridicolul mai bufon — deşi puterile l-ar sluji. Il reţine ambiţia tragedianului, desigur, de a se »înjosi« în comicul mai vulgar. Şi e păcat... Cu mai multă mlădiere nepăsătoare ar putea să fie un comician de aceiaş forţă ca şi tragedian. A dovedit-o în *»Capriciul unui tată«.* — Tot pentru aceleaşi motive, trebue să constatăm, că jocul d-sale e prea *ceremonios*, uneori chiar greoiu. Asta precum şi o gângăvire silită, care e particularitatea d-lui Iorga, ca conferenţiar, şi care poate fi o interesantă apucătură în declamaţii, uneori însă (prea consecvent) supără foarte mult, şi nu se potriveşte de loc, fiindcă prea mult scoate în evidenţă personalitatea actorului, chiar când ar trebui ascunsă — astea amândouă provin din încrederea prea mare — în sufler! Lucruri de acestea, mărunte la aparenţă, şi privite cu nepăsare de artist, strică îngrozitor impresia generală. Este peste mână chiar şi actorului. Când e silit să ţină pauze ascultând la sufler, atenţia lui se curmă, şi jocul lui nu va fi armonios. Actorul trebue să ştie precis ce are să urmeze, (Nu ca recensentul!) ca să poată da ceva întreg, ezecutat minuţios. — E apoi generală observaţia următoare, tot din aceleaşi motive: nu trebue ţinută acţiunea totdeauna în acelaşi *tempo*. Când mai crescendo când mai minuendo, nu numai forte şi piano! Şi dialogul să se desfăşoare mai în consonanţă cu acţiunea. — Mai are Bârsanu o plăcută calitate, care uneori i se preface în defect: glasul moale cu o nuanţă particulară, şi pronunţarea dulceagă. De câte ori ar prinde bine să fie aspre acestea! Şi mai cu grijă presărate exclamaţiile: eh! han? etc. Incolo, chiar prin limbagiul său îngrijit şi corect, d-l Bârsanu va avea deosebite merite la noi. — Peste tot însă, mişcarea liberă pe scenă, atitudinile de efect, pe lângă alte calităţi, ni-l fac pe Zaharia Bârsanu cel mai bun actor al nostru — în plină desvoltare. Face, ca nime altul, filozofia omului în al cărui suflet se petrec multe, multe.

*D-na O. Bârsanu.* In afară de cele spuse prin paranteze, despre d-na Bârsanu trebue să constatăm o foarte desvoltată *pasiune* pentru scenă, şi să facem din asta un motiv de cele mai bune nădejdi. Joacă din toată inima, cum s'ar zice. Are o *deosebită mobilitate*, care o ajută peste multe greutăţi. Admirăm ca şi la Bârsanu, felurimea jocului. Aveam convingerea în o vreme, că şi d-na Bârsanu se specialisează în tragedii, observăm însă pe zi ce merge elasticitatea cea mai mare. De-altmintrea o ingenuă, ce este d-sa, poate escela în multe direcţii, rămânând totdeauna fondul de eleganţă şi aci. (Ecaterina). Mahalagistă par'că nici d-na Bârsanu nu îndrăzneşte a fi, deşi uneori ar trebui. In Don Piedro (cu Margareta) a făcut cu rară putere paroxismul durerii (când părăseşte odaia cu vorbele: el, el, numai pe el!) însă pregătirea înceată spre paroxism par'că n'a fost destul de îngrijită. In ceeace dovedeşte d-na Bârsanu o neobicinuită putere, este *râsul şi plânsul.* Gama de vre-o trei octave, ce este în aceste două extremităţi, o face cu brilare de mare artistă. Rîsul sburdalnic, râsul blând, râsul răutăcios, râsul şi plânsul prefăcut, plânsul înăbuşit, plânsul de ciudă, plânsul desnădăjduit — n'ar trebui să aibă decât aceste calităţi d-na Bârsanu, şi ar avea un loc de frunte la noi. In scenele de blândeţă şi de sfială întimpină însă greutăţi prin pronunţarea şi frazarea accentuată, vioaie, isbucnitoare, cum se vorbeşte în Bucureşti. Dar va isbuti iute să le ţină în frâu, să le pună în surdină, să nu fie tot-

albă, dejosit de superiorul său la rangul de hamal.

In legătură cu acest episod, cât se poate de regretabil, mi-aşi mai exprima dorinţa, ca preoţii noştri, dela sate, cari vin pe la oraş, sau să se îmbrace în reverendă, ori — dacă aceasta le este incomod — să vină îmbrăcaţi civil. Nu e un aspect mai supărăcios, decât să vezi un preot român îmbrăcat în haine civile, cu un lung palton şi purtând o pălărie popească. Ar fi timpul ca să se ţine mai mult cont de aceste recerinţe elementare, căci continuând astfel devenim în ochii concetăţenilor noştri de alte limbi, obiect de batjocură, ceea ce scade tot mai mult din autoritatea preoţilor şi — în cele din urmă — şi din autoritatea forurilor noastre superioare bisericeşti.

Consimţim întru toate cu constatările şi observările de mai sus, atrăgând luarea aminte a celor în drept asupra acestor cazuri, cari — suntem convinşi — nu sunt numai întâmplătoare. Astfel de protopopi, ca cel mai sus zugrăvit, durere, avem destui, iar de ceilalţi mai mici nu mai vorbim, căci îi vedem în fiecare Vinere, preumblându-se prin piaţa şi pe străzile Braşovului. Să nu pierdem din vedere, că cinstindu-ne pe noi înşine şi ţinând întru toate cont de tagma, căreia aparţinem, va creşte şi în ochii străinilor vaza şi cinstea noastră.

**Necrolog.** In Vidraseu a încetat din viaţă *Aureliu Oros Russu*, în etate de 35 ani. Inmormântarea are loc astăzi.

Odihnească în pace!

**Din America.** Ziarul cu acelaş nume anunţă că s'a cumpărat în 7 exemplare »Cartea de Aur« a d-lui V. Păcăţeanu, pentru diferite societăţi şi oameni fruntaşi de acolo. S'o însemnăm şi asta în foloasele emigraţiei!

**O conferinţă interesantă.** In 2 Decemvrie n., va ţinea în Bucureşti criticul literar francez şi cunoscutul filoromân *Gaston Deschamps* din Paris, o serie de trei conferinţe despre: »Rolul popoarelor latine în istoria civilizaţiei şi noua renaştere latină.«

**Serată literară în Blaj.** Joi seara s'au început seratele literare, aranjate de reuniunea femeilor din Blaj. A ţinut conferenţă d-nu *Aurel C, Domşa*, asupra volumului »Flacări«, a tânărului poet Corneliu Moldovan, apreţiind mai ales versurile de cuprins eroic şi naţional. D-şoara *Veturia Negrul*, a declamat cu mult succes poesia aceluiaş scriitor »Codrilor«, iar d-şoara *Rozica Căpuşan*, acompaniată la pian, a declamat perfect »Elegie« de Emil Szabo. In sfârşit iubitul nostru maiestru *Iacob Mureşianu*, ne-a delectat cu câteva piese de ale sale. Cei prezenţi în număr destul de frumos, au felicitat călduros pe d-nii şi d-şoarele, cari au făcut un început atât de succes a seratelor anului acestuia. La urmă s'a şi dansat. (»Unirea«).

**Atentatele contra Ţarului.** Se ştie că în curs de câteva zile s'au încercat două atentate împotriva Ţarului. Primul a fost când cu primirea unor studenţi, şi când s'a descoperit că unul din ei avea la dânsul o bombă. Studentul acesta se numeşte Dimitrevsky, el a fost arestat. Directorul institutului academic Fedulor a fost suspendat. La curtea imperială atentatul acesta a produs o mare impresie.

Al doilea atentat avea să fie comis Vineri, dar femeea care a fost delegată cu comiterea lui, neavând curajul necesar, s'a otrăvit în apropiere de reşedinţa Ţarului. Ea a fost descoperită în modul următor: Un poliţist din apropierea reşedinţei imperiale auzise nişte gemete. Căutând prin împrejurimi găsi o tânără femee, elegant îmbrăcată, trântită pe jos şi gemând. Cum l'a zărit femeea începu să se roage să-i dea ajutor, căci ea s'a otrăvit. Chemând imediat secţia de ajutor ea a fost transportată la spital unde i s'au dat primele ajutoare. La dânsa s'au găsit mai multe scrisori şi documente. O singură ochire aruncată asupra scrisorilor a fost deajuns pentruca să se ştie că acea femeie face parte dintr'o asociaţie revoluţionară. Imediat au fost înştiinţate autorităţile poliţieneşti superioare, cari au invadat curând localul spitalului. Au sosit şi doi judecători de instrucţie. După un lung interogatoriu s'a putut afla din gura acelei femei că ea a fost însărcinată de un grup de terorişti ca să comită atentatul contra Ţarului, şi că lipsindu-i curagiul în ultimul moment ea a preferat să se sinucidă. Ea a fost apoi transportată într'o altă cameră unde i s'a adus un preot, care a ascultat spovedania ei. Toate încercările făcute însă de a se afla numele ei au rămas zadarnice, aşa că nu se ştie nimic asupra grupului terorist. Pe la miezul nopţei sub o puternică escortă ea a fost transportată la închisoare. Ea e în vârstă de 25 ani. După apucături se cunoaşte că e o femee bine crescută, din lumea înaltă.

**Recrutarea.** Ministrul de honvezi a dispus săvârşirea lucrărilor pregătitoare cu privire la recrutarea din anul 1908, pentruca la casul, dacă parlamentul va vota contingentul de recruţi, asentarea să se poată efectui pe basa datelor complecte. Intr'un lung comunicat se dau toate desluşirile privitoare la conscrierea şi tragerea la sorţi a recruţilor şi favorurile susţinătorilor de familie. Tragerea la sorţi în cercul Braşovului se va face la 14 Ianuarie n. în casa »sfatului«. La asentare au să se presenteze cei născuţi în anii 1887, 1886 şi 1885.

**Filantropie de maghiarizare.** »Az Ujság« scrie că numeroşi ţărani avuţi din »Alföld« (ţara de jos) în Ungaria s'au adresat la fisolgăbirăul din Rozenberg cu rugarea să li se predea copii din Cernova, a căror părinţi cu ocaziunea cunoscutei vărsări de sânge la sfinţirea bisericei au fost parte ucişi, parte răniţi, declarând petenţii că sunt gata ai îngriji, creşte ca pe copii lor proprii. Comuna Cernova însă a respins simplu această rugare cu motivarea: »că nu vrea ca copii ei să fie crescuţi şi făcuţi Maghiari!«

**Un ziar pentru popor.** Din Bucureşti se anunţa, că dnii Artur Gorovei şi Mihail Sadoveanu, au luat laudabila iniţiativă de a face să apară cu începere dela 15 Nov. st. n. un ziar bilunar, întitulat »*Răvaşul Poporului*«, menit a pătrunde mai mult în straturile de jos ale populaţiunei şi mai cu deosebire printre populaţiunea satelor. »Răvaşul Poporului« se va ocupa exclusiv cu chestiuni, cari interesează poporul nostru. Certurile între oameni, politica şi altele, vor fi streine de această foaie. Răvaşul va fi scris numai pentru popor şi nu va avea în vedere decât nevoile poporului.

**Nou medic militar român în Braşov.** In zilele acestea a fost mutat la Braşov, în urma cererei proprii, d. Dr. Aurel *Maniu*, medic la reg. 50 de infanterie (Spitalul militar). Dr. Maniu stătuse până acum în străinătate — un an chiar în calitate de ataşat al clinicei profesorului Dr. von Norden, în Viena. Are o frumoasă practică în boalele interne, iar societatea din Braşov câştigă în cel venit acasă un foarte simpatic membru.

**Pictorul Smigelschi distins.** Comisiunea regnicolară a artelor frumoase, — scrie »Tel. Rom.« — a hotărât Sâmbătă ca juriu competent, asupra acordării premiilor romane (római müvészeti dij-prix de Roma) fondate de episcopul Frankói Vilmos, pentru promovarea artelor monumentale bisericeşti în ţară — fiind împreunate premiile cu un studiu mai aprofundat la faţa locului, a monumentelor artistice din Roma — de aici numele: premii romane. Problema actuală a concursului pentru premiul de pictură a fost pregătirea schiţelor pentru frescurile ce se intenţionează a se executa — tot din munificenţa episcopului Fraknói, în capela colegiului Ràkoczyan din Buda. După o examinare minuţioasă a operatelor celor unsprezece competenţi — expuse în muzeul artelor — membrii comisiunei nu au aflat nici una corăspunzătoare şi deamnă de executat. *A aflat însă cele mai mari aptitudini artistice în operele dlui Octavian Smigelschi*, care deşi n'a rezolvat problema pusă la concurs, ci a trimes numai nişte reproducţii fotografice, după picturile sale dela catedrala din Sibiiu şi Blaj, comisiunea, la propunerea referentului dr. Térey, directorul muzeului artelor, a hotărât ca să-l provoace pe dl Smigelschi la rezolvirea problemei artistice, pentru că în operele sale vede o garanţă că le va putea executa. Pentru premiul de sculptură — fiind concursul de faţă fără rezultat — se va escrie concurs nou.

**O mare adunare studenţească în Viena, în contra maghiarilor**, este convocată pe ziua de 7 Dec. In adunarea aceasta, la care vor lua parte studenţii de toate naţionalităţile din Austria, va protesta energic în contra asupririi naţionalităţilor din Ungaria. Convocarea s'a făcut la indemnul lui M. Hodza, prin studenţii cehi şi români — dă cu socoteala presa maghiară.

**Revista »März«**, în care publică Björnson cunoscutele sale articole, a fost anunţată cu placate şi pe străzile Budapestei. Presa maghiară numai decât a luat ferul de ars: obrăsnicie nemţească! Acuma, antreprenorul reclamelor se grăbeşte a şi spăla mânile: »Să am iertare, dar eu nu aveam ştire de nemerniciile din »März« — fiindcă nu prea cetesc.

**Lumină electrică într'un templu mahometan.** Din Constantinopol se anunţă, că printr'o iradea imperială, sultanul a dat ordin, ca sanctuarul lui Mohamed dela Medina să fie iluminat cu electricitate.

**Un preot ucis de un cal.** Un cal condus Sâmbătă de un rândaş al dlui Alex. Dumitrescu din calea Moşilor (Bucureşti), într'un moment de neastâmpăr, dând cu piciorul, a pus capăt zilelor preotului Şt. Penescu, care oficia la biserica din curtea ospiciului Pantelimon. Preotul, cam suferind, venea dela Mitropolie, unde fusese să-şi ia un concediu şi se ducea spre casă când traversând strada Vaselor spre calea Moşilor, trecu la un pas pe lângă animal care era condus de căpăstru. Acesta isbeşte în obrazul stâng cu piciorul, atât de puternic pe părintele Penescu, că sfinţia sa căzu jos într'un lac de sânge. Sosind ambulanţa societăţei de salvare pe drumul spitalului, preotul Penescu sucombă în urma celor întâmplate. Circumscripţia respectivă a avizat parchetul de cele întâmplate care a dispus facerea unei anchete şi transportarea cadavrului la morgă. Rândaşul a fost deasemenea arestat.

**Convocare.** P. T. Domnii membrii comitetului cercual al despărţământului Abrud-Câmpeni a asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român să invită la şedinţă pe *2 Decemvrie*, 1907 st. v., la 2 oare p. m., în localul Aurariei din Abrud. Câmpeni, 20 Noemvrie, 1907. *Romul Furdui*, director.

**Erratum.** In foiletonul »*Pagini răzlele*« de G. Todica, publicat în No. 249 al ziarului nostru, coloana a 2-a, şir 3 începând de desupt e a se ceti »Adevărul e, că durata *rotaţiei* lui Mercur«.., în loc de »durata revoluţiei«.

**Viitoarea repetiţie a reuniunii de cântări**, se va ţinea Vineri seara la orele 6, în sala gimnaziului.

**Reprezentaţiunile proiectografului-kinematograf** continuă a atrage mult public. Astăzi şi mâne, Mercuri, e program nou şi bogat. Intre altele se vor reprezenta şi numercase tablouri din opera »Cavaleria Rusticană«.

## ULTIME STIRI.

**Budapesta**, 26 Nov. In şedinţa de ieri a *Camerei*, înainte de ordinea zilei, *Supilo* a cerut cuvânt la regulament şi încerca să dovedească greşala săvârşită în şedinţa precedentă, când s'au concentrat trei paragrafe în unul. Spune că este un caz fără precedenţe. (Hoitsy: dar când am concentrat toate paragrafele în unul!) Camera a terminat aşa de repede cu propunerea lui Hoitsy, cât el nu avusese timp a protesta atunci. — Prezidentul Justh îl face atent, că asupra celor hotărâte de cameră nu se mai poate reveni, apoi, când Supilo întâmpina: „N'a fost corectă hotărîrea!“ — îi suprimă cuvântul. (Aplauze). La proiectul de sub discuţie, (articolele concentrate) iau cuvântul 18 croaţi, fiind mai mulţi dintre ei avertizaţi, să nu se abată, să nu cetească, să vorbească mai tare. Prezidentul constatează la capăt, că dintre toţi aceştia numai unul a prezintat moţiune, ceilalţi numai modificări (o nouă apucătură?) şi numai acest unul singur are drept de a lua cuvântul de încheere. Votările s'au lăsat pe şedinţa proximă.

**Budapesta**, 26 Noemvrie. Banca Austro-Ungară va ţinea adunarea generală în 19 Decemvrie a. c., când va hotărâ apoi şi asupra ţinutei ce are să urmeze în tratativele cu ambele guverne, pentru prelungirea privilegiului. Spre ciuda cercurilor politice maghiare, unii dintre fruntaşii băncei ameninţă, că dacă s'ar putea chiar face, tot ei vor face-o şi banca naţională maghiară.

**Budapesta**, 26 Nov. Fostul partid progresist, constituit de Fehérváry, s'a reorganizat, alegând de preşedinte pe dr. Ságodi Gy.

**Budapesta**, 26 Nov. La cererea ambelor părţi, comisia de censurare, convocată pe ieri pentru examinarea mandatului dela Beiuş, a amânat pertractarea pe 13 Ianuarie 1908.

**Budapesta.** 26 Noemvrie. Printr'un decret de amnestiare a Maj. Sale se iartă tuturor acelora, cari au desertat până la 2 Dec. c. înaintea asentării, pedeapsa, adecă se sistează procedura penală şi li se iartă prelungirea serviciului. Acest decret s'a dat de sigur în vederea reîntoarcerei în massă a emigranţilor ungari.

**Shanghai**, 26 Nov. Disordinele în provincia Tchekiang i-au proporţii mari. Trupele trimise pentru a potoli începutul de răscoală au fost bătute de rebeli.

## Bibliografie.

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, cari se vând cu preţuri reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut pănă acum.*

1) *Lascar Viorescu*, ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstre. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut pănă acum, este adĭ numai *2 cor.* + 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle*, regretată nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

7) ***„Vrĕi sĕ te iubéscă bărbatu?“*** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice serióse şi fórte potrivite pentru familiile bune· Perţul dela 1 cor. s'a redus la 20 b. (+ 5 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în şcólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figuri în text, de *D. Ionescu*, profesos de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normala de institutori din Bucureşti. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto). De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucuresci. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu*. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

**Monologurĭ în versurĭ** seria a 2-a după Auguste Vacquerie, Eugene Manuel, Uhland, Emile Goudean, E. Grenet-Dancourt şi L. Ralisbonne, de Nicolae Ţincu, 1 cor. plus 5 b. porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

---

deauna aşa plină de viaţă. Trebue tocită uneori asprimea accentului, felul de exprimare cadenţată, tocmai pentru a ascunde personalitatea proprie. — Vioiciunea d-nei Bârsanu, cât e pentru asta, ne face să credem, că va juca odată chiar şi operetă. Jocul de ochi, şi jocul de mâni, ce-l dă, e minunat.

*Trupa*. Când am vorbit de d-na Bârsanu, — pe care o apreciem tot mai mult şi mai mult! — la dreptul vorbind am sfârşit şi cu trupa. Ne este imposibil a face o judecată mai definitivă asupra d-lui *N. Băilă*, care avusese în toate aceste reprezentaţii câte un rol mai mic. In contele Fabriciu a fost foarte fără vlagă, în visătorul Dorin asemenea. Mai bun cu ceva în Filip, ca om slăbit de bătrâneţe. Bunişor ca figură de chelner în »Capriciul...«, foarte bun ca servitor, cu toate năravurile acestui tip, în »Cânele şi pisica«. Sperăm s'o ducă bine în cele comice«. Va trebui să grijească însă mai mult de întorsături, şi de variaţia tonului. — Am mai văzut în »Sărutare«, pe d-şoara N. Braşoveanu (soră cu d-na Bârsanu). A recitat plăcut şi nimerit versurile Urgelei, chiar şi când trebuia să aibă glasul plângăcios de babă bătrână. Mai târziu, în un rol de subretă, a stat sub impresiile rolului de mai nainte.

De încheiere, ţinem s'o spunem că suntem înşine convinşi, cât de în fugă sunt înşirate aceste observaţii.

S. C. D.

Brassó Vármegye Főispánja.

Sz. 626—1907.

## Pályázati hirdetmény.

Brassó vármegyének f. évi December 28-án megtartandó tisztujitó közgyülésén megválasztandó s az alább feltüntetett tisztviselői állásokra a vármegyei ügyviteli szabályzat 2 § a értelmében ezennel pályázatot hirdetek és pedig:

1. Alispáni.
2. Főjegyzői.
3. Árvaszéki elnöki.
4. Tiszti ügyészi.
5. Egy első aljegyzői.
6. Két első osztályu aljegyzői.
7. Egy II. osztályu aljegyzői.
8. Két árvaszéki ülnöki.
9. Három szolgabirói.
10. Két első osztályu szolgabirói.
11. Egy II. osztályu szolgabirói

állásra.

Az állásokkal járó fizetések és járulékok az 1904 évi X. t. c.-ben foglalvák.

Felhivom a pályázni kivánokat hogy az 1883 évi I. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám cimezve az alispán urhoz f. évi december 15-ig annál inkább is nyujtsák be, mivel a netalán később beérkező kérelmeket figyelembe venni nem fogom.

Azok, akik jelenleg itt a vármegyében hivatali állásban vannak, azok akár a főispán, akár az alispánnál elő szóval is bejelenthetik pályázatukat.

Brassó, 1907 évi November hó 25-én.

**Gróf Mikes Zsigmond,**
főispán.



„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.